

Čís. 1165.

Otázka, či testátor v čase zriadenia testamentu bol choromyseľný alebo či mal tzv. jasné medziobdobie (lucidum intervallum), je znaleckou otázkou, ktorú súd nemôže rozhodnúť – pominutím znaleckého dokazovania – len na základe výpovedí svedkov, ktorí s tejto otázky nemali odbornú znalosť. (Rozh. z 13. V. 1944, Rv 383/43).

Podľa žalobného prednesu sestra sporových strán, slabomyseľná Katarína T., zomrela 30. decembra 1940 a zanechala testament z 26. januára 1939, spísaný vo forme verejnonotárskej listiny, podľa ktorého celý svoj majetok poručila žalovanému bratovi. Žalobníci neuznali tento testament za platný a tvrdili, že ich sestra Katarína T. bola už od roku 1916 v opatrovníctve pre slabomyseľnosť a preto nebola spôsobilá testamentárne nakladať svojím majetkom a vôbec prejavíť svoju vôľu. Žiadali, aby závet bol rozsudkom vyhlásený za neplatný a aby bolo vyslovené, že po neb. Kataríne T. nastupuje dedenie podľa zákona.

Prvý súd žalobu zamietol. **Odvolačný súd** rozsudok potvrdil. Z dôvodov:

Podľa stálej súdnej praxe závet môže učiniť aj osoba, ktorej spôsobilosť v konaní je obmedzená, a to bez súhlasu svojho zákonného zástupcu. Tiež uznáva súdna prax spôsobilosť k testamentu u osoby, ktoré pre slabomyseľnosť je daná v opatrovníctvo v tom prípade, keď táto duševná vada nie je takého stupňa, že by sa dalo spoznať, že u dotyčnej osoby úplne chýba sebavedomie. Keďže podľa prijatého skutkového stavu pri prejavení svojej poslednej vôle mala Katarína T. jasnú myseľ, bolo treba podľa horeuvedeného právneho pravidla jej závet za platný uznať a rozsudok prvého súdu potvrdiť. Odvolací súd neuznal za opodstatnenú tú námietku žalujúcej strany, že k zisteniu či v čase testovania jestvoval tzv. intervallum lucidum, resp. ako bola duševná schopnosť zostaviteľky v čase konania závetu, je potrebný znalecký lekárske posudok, lebo v tom smere len osoby pri úkone tam prítomné môžu podať prijateľné svedectvo, čo sa v súdnom prípade aj stalo.

Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu, aby vo veci ďalej konal, skutkový stav náležite zistil a potom znova rozhodol. Dôvody:

Odvolací súd návrhu odvolateľa na vypočutie znalca v otázke, či Katarína T. v čase testovania mala jasné medziobdobie (či existovalo intervallum lucidum) nevyhovol s odôvodnením, že s tej stránky aká bola duševná schopnosť poručiteľky v čase testovania, len osoby pri úkone prítomné môžu podať prijateľné svedectvo a preto neprijal za základnú tú námietku, že treba podať znalecký lekárske posudok.

Dovolateľ v naznačenom smere právom vytýka odvolaciemu súdu porušenie práva.

Podľa § 350 ods. 1 Osp., ak je v spore potrebná na posúdenie významnej skutkovej otázky taká osobitná odborná znalosť, ktorú súd nemá, súd ustanoví jedného alebo viac znalcov.

Posúdenie skutkovej otázky, či testátor v čase testovania bol choromyseľný resp. či mal jasné medziobdobie, vyžaduje osobitnú odbornú znalosť; takúto otázku súd nemôže riešiť – pominutím znaleckého posudku – len na základe výpovedí svedkov, ktorí s tejto stránky tiež

nemali odbornú znalosť (porov.: Úr. sb. č. 685). Že by niektorý testamentárny svedok bol mal takúto odbornú znalosť, to ani nebolo tvrdené.

Preto bude úlohou odvolacieho súdu, aby tento nedostatok pribráním znalca odstránil.

Keďže takto vec nie spôsobilá na konečné riešenie, bolo treba urobiť opatrenie podľa § 543 ods. 2 Osp.